

Stan van Beek

De omschakeling van potstal naar compoststal blijkt beter voor de klauw- en uiergezondheid van de melkkoeien van Stan van Beek uit Vogelwaarde.

Vogelwaarde

Aantal koeien:	95
Melkproductie:	9800 4,10 3,50
Hoeveelheid land:	41,5 hectare
Aantal stuks jongvee:	65

Stan van Beek

Mest onderwerken met de cultivator

De melkkoeien van Stan van Beek presteren beter op een compostbodem

Van stro- naar compoststal

Zo licht als de dakconstructie, zo donker is de bodem van de melkveestal bij Stan en Corina van Beek uit Vogelwaarde. Vanwege de oplopende kosten voor stro koos de melkveehouder ervoor om goedkopere compost te gebruiken. Voor de gezondheid van de koeien blijkt dat een goede keuze.

tekst **Annelies Debergh**

Als of de koeien op de donkere aarde lopen. Zo ziet het er binnen in de recent gebouwde melkveestal van Stan (43) en Corina (42) van Beek uit. De stal in

Vogelwaarde in Zeeuws-Vlaanderen dateert van 2011 en is tegen de bestaande stal gebouwd, oorspronkelijk als een potstal. 'Omdat het stro zo duur werd, be-

sloot ik om te schakelen naar compost', legt Stan van Beek uit. Het bedrijf is in korte tijd gegroeid en de melkveehouder melkt inmiddels 95 koeien. 'De compoststal bevat me nu zo goed, qua arbeid en qua kosten, dat ik niet meer terug wil.' Nu Van Beek ruim een jaar met compost werkt, maakt hij de vergelijking met de vroegere potstal op stro. 'Met stro kun je bij een ruimere stalbezetting door extra stro in te strooien nog iets meer koeien huisvesten. Met compost heb je meer vierkante meters nodig per koe.' Met acht vierkante meter per koe scoort Stan van Beek desondanks fors onder de geadviseerde minimumoppervlakte van vijftien vierkante meter per koe in een

Koeien blijven op hete zomerdagen in de stal

Compostbodem voordeel voor klauwgezondheid

In het stro zijn pasgeboren kalfjes beter zichtbaar

compoststal. 'In de zomer is het amper nodig, maar in de winter rijd ik twee keer per dag met de cultivator door de stal en strooi ik dagelijks ook twee keer verse compost bij.'

Betere klauwgezondheid

Groot voordeel is dat de compost in tegenstelling tot het stro eenvoudig en machinaal kan worden bewerkt en aangevuld. 'In het begin is het zoeken naar welke soort compost en hoe die te bewerken', zegt Stan. Hij legt uit dat er geen specifieke machines voor compost op de markt zijn. 'Op de frontheef van de trekker staat nu een kleine cultivator die de mest onderwerkt en achteraan hangt een omgebouwde voerbak voor het strooien van een nieuwe laag compost.' De compostlaag wordt regelmatig met kleine hoeveelheden aangevuld om het compostverbruik laag te houden. De strooiselkosten liggen op 0,7 cent per liter.

Behalve de lagere strooiselkosten noemt

Van Beek ook enkele voordelen voor de koe. 'Er blijft niets van het compost aan de koe hangen', somt hij op. De traditionele bevuiling aan de achterhand bij koeien in een potstal is in deze stal inderdaad niet te zien. De koeien lopen ook opvallend vlot op de compostbodem. 'De klauwen slijten net iets meer dan vroeger. Ik hoef de koeien nu nauwelijks te bekappen en ook van mortellaro hebben ze geen last meer. Het celgetal is bovendien flink gedaald en het medicijngebruik is fors afgenomen.'

De potstal kwam er uit overwegingen van duurzaamheid voor de koe. 'De gemiddelde leeftijd van de melkkoeien omhoog krijgen is niet makkelijk.' Stan van Beek wijst ook op de groei van het bedrijf. Met een flink aandeel vaarzen erbij ligt de leeftijd nu op vierenhalf jaar bij afkalven. 'De leeftijd moet de komende jaren omhoog. Zo houden we nu al minder jongvee aan. Jongvee kost geld.'

Inzet van embryo's

Het bedrijf telt 65 stuks jongvee van stieren als Cricket, Go-Fast, Morazan en Iota. Om de genetische evolutie in de veestapel hoog te houden, zet Stan van Beek ook aangekochte embryo's in. De eerste producten uit embryo's zijn aan de melk en bevallen goed. 'Op genetisch minder interessante pinken en koeien zet ik vaak embryo's in. Bij koeien gebruik ik ook witblauwe kruisingsstieren.' Zowel Insi-re-stieren als namen van Sudan, G-Force en Danno vullen het inseminatielijstje. 'Jongveeopfok is een grote kostenpost en door daar beter op toe te zien kan ik nog extra winst halen.'

De melkproductie schommelt rond een gemiddelde van 9800 kg melk met 4,10% vet en 3,50% eiwit. Groeiplannen zijn er niet meteen, wel kijkt de melkveehouder naar productiewinst. 'Ik fok op melk, maar wil de percentages er graag bijhouden', klinkt Stan van Beek vastberaden over het fokdoel.

Ook het kenmerk vruchtbaarheid stipt hij aan. 'De vruchtbaarheid van koeien

krijg je zomaar niet omhoog, maar ik wil daar ook niet in terug.' Vruchtbaarheid is de belangrijkste afvoerreden op dit bedrijf. 'Zolang een koe drachtig wordt, mag ze haar leven hier slijten.'

Bij het exterieur ligt de aandacht met name op de uier. 'Ik voer geen enkele koe af vanwege slechte benen', klinkt het stellig. 'Ik melk koeien echt af. Ik heb er nu enkele lopen die bijna twee jaar aan de melk zijn. Pas bij een dagproductie onder de 15 kg melk gaat een koe ook echt weg.'

Afkalven op strobodem

De koeien lopen in de zomermaanden in de weide. De huiskavel telt 30 hectare gras en ook de 11,5 hectare mais ligt bij het bedrijf. Op hete zomerdagen blijven de koeien overdag binnen, maar in normale zomers lopen de koeien overdag buiten. In de stal krijgen ze extra mais en kuilgras aangeboden. Van Beek maakt ook gebruik van bijproducten als aardappelpersvezel, bierbostel en luzerne. 'Luzerne gebruik ik als structuurbron. Andere producten als stro of hooi kunnen de koeien makkelijker uitslecteren. Met luzerne lukt dat niet.'

Het rantsoen wordt verder aangevuld met een soja-raapmengsel, al dan niet met extra maismeel. De krachtvoergif voor hoogproductieve koeien gaat tot 8,5 kg standaardbrok per koe. 'Ongeveer met 200 lactatiedagen gaan koeien van de brok af. Vaarzen krijgen net iets langer brok', zegt Van Beek. Het aantal dagen aan de melk is een richtcijfer. 'Als de melkproductie sneller terugloopt, dan stopt de krachtvoergif ook.'

De groep droge koeien ligt opvallend genoeg wel rustig in het stro te herkauwen. Omdat een pasgeboren kalf op een compostbodem helemaal zwart wordt, houdt Stan van Beek een strohok als afkalfbbox. Dus hebben droge koeien de keuze tussen stro en compost. 'De droge koeien liggen bijna altijd in het stro. Bijzonder, als het aan de koe ligt dan kiest ze toch voor het stro.'